

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

2. detsember 2010*

Kohtuasjas C-108/09,

mille ese on Baranya megyei bíróság (Ungari) 10. veebruaril 2009. aasta otsusega EÜ artikli 234 alusel esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 23. märtsil 2009, menetluses

Ker-Optika bt

versus

ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézete,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees K. Lenaerts, kohtunikud D. Šváby, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász ja J. Malenovský (ettekandja),

* Kohtumenetluse keel: ungari.

kohtujurist: P. Mengozzi,
kohtusekretär: ametnik B. Fülöp,

arvestades kirjalikus menetluses ja 15. aprilli 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Ungari valitsus, esindajad: R. Somssich, K. Szíjjártó ja K. Veres, ning M. Fehér,

- Tšehhi valitsus, esindaja: M. Smolek,

- Kreeka valitsus, esindaja: E. Skandalou,

- Hispaania valitsus, esindaja: J. M. Rodríguez Cárcamo,

- Madalmaade valitsus, esindajad: C. Wissels, M. de Grave ja Y. de Vries,

– Euroopa Komisjon, esindajad: H. Krämer ja A. Sipos,

olles 15. juuni 2010. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, lk 1; ELT eriväljaanne 13/25, lk 399) ja ELTL artikleid 34 ja 36.

- 2 Eelotsusetaotlus esitati Ker-Optika bt (edaspidi „Ker-Optika”) ja ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézete (riikliku tervisekaitseinspeksiooni Lõuna-Dunántúli regionaalasutus, edaspidi „ÁNTSZ”) vahelises kohtuvaidluses seoses haldusotsusega, millega viimane keelas Ker-Optikal Interneti teel kontaktläätsi turustada.

Õiguslik raamistik

Liidu õigusnormid

- 3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord (EÜT L 204, lk 37, ELT eriväljaanne 13/20, lk 337), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiviga 98/48/EÜ (EÜT L 217, lk 18; ELT eriväljaanne 13/21, lk 8; edaspidi „direktiiv 98/34”) artikli 1 punkti 2 järgi on:

„2. teenus – infoühiskonna iga teenus ehk kõik vahemaa tagant elektroonilisel teel ja teenusesaaja isikliku taotluse alusel ning tavaliselt tasu eest osutatavad teenused;

Selle määratluse puhul tähendab:

- „vahemaa tagant”, et teenust osutatakse ilma osapoolte üheaegse kohalolekuta,

- „elektroonilisel teel”, et teenus saadetakse lähtepunktist ja võetakse sihtkohas vastu elektrooniliste andmetöötlus- (sh pakkimisseadmete) ja säilitusseadmete abil ning seda saadetakse, edastatakse ja võetakse vastu täielikult juhtmete või raadio kaudu, optiliselt või muude elektromagnetiliste vahendite abil,

- „teenusesaaja isikliku taotluse alusel”, et teenust osutatakse andmeedastusena isikliku taotluse alusel.

[...].

4 Direktiivi 2001/31 põhjendused 18, 21 ja 34 sätestavad:

„(18) Paljud infoühiskonna teenused on seotud on-line toimuva majandustegevusega; eeskätt võib see seisneda kaupade on-line müügis; siia ei kuulu sellised tegevused nagu kaupade kui selliste tarnimine või teenuste osutamine off-line; [...] tegevused, mida juba nende olemuse tõttu ei saa teha eemalt ja elektrooniliste vahenditega, nagu äriühingute raamatupidamise põhikirjajärgne auditeerimine või patsiendi läbivaatust nõudev arstlik nõuanne ei ole infoühiskonna teenused.

[...]

(21) [...] kooskõlastatud valdkond hõlmab ainult selliseid tegevusi Internetis nagu on-line teave, on-line reklaam, on-line pakkumine, on-line lepingud, mitte liikmesriikide õigusaktides kaupadele esitatavaid nõudeid, nagu ohutusnormid, märgistamiskohustused või vastutus kaupade eest, samuti mitte liikmesriikide poolt kaupade tarnele või veole esitatavaid nõudeid, kaasa arvatud ravimite turustamine; [...]

[...]

(34) Kõik liikmesriigid peavad muutma oma õigusakte, mis sisaldavad niisuguseid nõudeid – eelkõige vorminõudeid –, mis usutavasti võivad piirata elektrooniliste lepingute kasutamist; niisuguste kohandamist vajavate õigusaktide läbivaatamine peaks olema süstemaatiline ja hõlmama kõik lepingu sõlmimiseks vajalikud etapid ja toimingud, kaasa arvatud lepingu registreerimine; muudatuse tulemusel peaks olema võimalik kasutada elektrooniliselt sõlmitud lepinguid; [...]”

5 Direktiivi 2000/31 artikli 1 lõiked 1–3 ja 5 sätestavad:

„1. Käesolev direktiiv püüab kaasa aidata siseturu nõuetekohasele toimimisele, tagades infoühiskonna teenuste vaba liikumise liikmesriikide vahel.

2. Käesolev direktiiv ühtlustab sel määral, kui on vaja lõikes 1 nimetatud eesmärgi saavutamiseks, teatavaid infoühiskonna teenuste kohta kehtivaid siseriiklikke õigusnorme, mis käsitlevad siseturgu, teenuseosutajate asutamist, kommertsteadaandeid, elektroonilisi lepinguid, vahendajate vastutust, tegevusjuhendeid, vaidluste kohtuvälist lahendamist, õiguskaitsevahendeid ja liikmesriikidevahelist koostööd.

3. Käesolev direktiiv täiendab infoühiskonna teenuste suhtes kohaldatavaid ühenduse õigusakte, vähendamata eeskätt rahva tervise ja tarbijate huvide kaitse taset, mis on kehtestatud ühenduse õigusaktidega ja mida siseriiklikud seadused rakendavad ulatuses, mis ei piira infoühiskonna teenuste osutamise vabadust.

[...]

5. Käesolevat direktiivi ei kohaldata:

- a) maksustamise valdkonna suhtes;

- b) direktiivide 95/46/EÜ ja 97/66/EÜ rakendusallasse kuuluvate infoühiskonna teenustega seotud küsimuste suhtes;

- c) kartelliõiguslike kokkulepete või tavadega seotud küsimuste suhtes;

- d) järgmiste infoühiskonna teenuste suhtes:
  - notarite või samaväärsete elukutsete tegevus selles osas, mis seostub otse ja konkreetselt avaliku võimu teostamisega,

  - kliendi esindamine ja tema huvide kaitse kohtutes,

  - hasartmängud, sealhulgas rahalise panusega õnnemängud, kaasa arvatud loteriid ja kihlveotehingud.”

6 Direktiivi 2000/31 artikkel 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *infoühiskonna teenused* – teenused direktiivi 98/34 [...] artikli 1 lõike 2 tähenduses;

[...]

h) *kooskõlastatud valdkond* – liikmesriikide õigussüsteemides ettenähtud nõuded, mis kehtivad infoühiskonna teenuste osutajate või infoühiskonna teenuste kohta vaatamata sellele, kas nõuded on üldise iseloomuga või konkreetselt nende jaoks kavandatud.

i) Kooskõlastatud valdkonda kuuluvad nõuded, mida teenuseosutaja peab täitma:

- infoühiskonna teenuse alustamisel, nagu nõuded kutseoskuste, loa või teatamise kohta,
- infoühiskonna teenuse osutamisel, nagu nõuded teenuseosutaja käitumise, teenuse kvaliteedi või sisu kohta, sealhulgas reklaamile ja lepingutele esitatavad nõuded, või nõuded teenuseosutaja vastutuse kohta;

ii) kooskõlastatud valdkonda ei kuulu järgmised nõuded:

- kaupadele kui niisugustele esitatavad nõuded,

- kaupade tarnele esitatavad nõuded,

- muul viisil kui elektroonilisel teel pakutavatele teenustele esitatavad nõuded.”

7 Direktiivi 2000/31 artikkel 3 näeb ette, et:

„1. Iga liikmesriik tagab, et infoühiskonna teenused, mida pakub tema territooriumil asuv teenuseosutaja, vastavad kõnealuses liikmesriigis kehtivatele kooskõlastatud valdkonna küsimusi puudutavatele siseriiklikele õigusnormidele.

2. Liikmesriigid ei tohi kooskõlastatud valdkonda kuuluvatel põhjustel piirata teisest liikmesriigist pärit infoühiskonna teenuste osutamise vabadust.

[...]

4. Liikmesriigid võivad võtta meetmeid konkreetse infoühiskonna teenuse osas erandi tegemiseks lõikest 2, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) meetmed:

i) on vajalikud ühel järgmistest põhjustest:

- avalik kord, eriti kuritegude ennetamine, uurimine, avastamine ja nende eest vastutusele võtmine, kaasa arvatud alaealiste kaitse ja võitlus rassilise, soolise, usulise või rahvusliku viha õhutamise vastu ning üksikisikuid puudutavate inimväärikuse rikkumiste vastu,
- rahva tervise kaitse,
- avalik julgeolek, sealhulgas riigi julgeoleku ja kaitse tagamine,
- tarbijate, sealhulgas investorite kaitse;

ii) võetakse konkreetse infoühiskonna teenuse vastu, mis takistab punktis i nimetatud eesmärkide saavutamist või kujutab endast tõsist ohtu nende eesmärkide saavutamisele;

iii) on vastavuses nende eesmärkidega;

b) enne kõnealuste meetmete võtmist ja piiramata kohtumenetlusi, kaasa arvatud esialgsed menetlused ja eeluurimise raames tehtud toimingud, on liikmesriik:

- taotlenud lõikes 1 osutatud liikmesriigilt meetmete võtmist ja viimane pole neid võtnud või need on olnud ebapiisavad,
- teatanud komisjonile ja lõikes 1 osutatud liikmesriigile oma kavatsusest võtta selliseid meetmeid.

5. Liikmesriigid võivad edasilükkamatutel juhtudel teha erandeid lõike 4 punktis b ettenähtud tingimustest. Sel juhul tuleb meetmetest võimalikult kiiresti teatada komisjonile ja lõikes 1 osutatud liikmesriigile, näidates põhjused, miks liikmesriik loeb juhtumit edasilükkamatuks.

[...]"

8 Direktiivi artikli 4 lõige 1 sätestab:

„Liikmesriigid tagavad, et infoühiskonna teenuse osutaja asutamist ja tegevust ei saa muuta sõltuvaks eelneva loa olemasolust või muust samaväärse mõjuga nõudest.”

9 Direktiivi 2000/31 artikli 9 lõige 1 näeb ette:

„Liikmesriigid tagavad, et nende õigussüsteem võimaldab lepingute sõlmimist elektroonilisel teel. Eeskätt tagavad liikmesriigid, et lepingusõlmimise protsessi suhtes

kohaldatavad õigusnormid ei takista elektrooniliste lepingute kasutamist ega põhjusta selliste lepingute kehtetust selle tõttu, et need on sõlmitud elektroonilisel teel.”

Siseriiklik õigus

- 10 2001. aasta CVIII seaduse elektrooniliste kaubandusteenuste ning infoühiskonna teenuste kohta (a elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokról szóló 2001. évi CVIII. törvény'i, edaspidi „elektroonilise kaubanduse seadus”) § 3 lõikes 1 on sätestatud, et:

„Infoühiskonna teenuste osutamise alustamiseks ega nende teenuste osutamise jätkamiseks ei ole vaja eelnevat luba ega ükskõik millist sellega sarnase õigusjõuga haldusotsust.”

- 11 Tervishoiuministeeriumi määruse 7/2004 (XI.23.) meditsiiniliste abivahendite turustamise, parandamise ja laenutamise erialaste nõuete kohta (A gyógyászati segédeszközök forgalmazásának, javításának, kölcsönzésének szakmai követelményeiről szóló 7/2004 (XI. 23.) egészségügyi miniszteriumi rendelet, edaspidi „tervishoiuministeeriumi määrus”) § 3 lõige 1 sätestab, et:

„Meditsiinilist abivahendit võib turustada, parandada ja laenutada [...] spetsiaalse õigusnormi kohase tegevusloa alusel tegutsevas ning käesoleva määruse lisa 2 punktides I ja I.2 kehtestatud tingimustele vastavas meditsiiniliste abivahendite müügikohas.”

12 Selle määruse lisa 1 sätestab, et:

„Kõnesoleva määruse kohaldamisalasse ei kuulu järgmised meditsiinilised abivahendid:

[...]

– optika seeriatooted, välja arvatud kontaktläätsed;

[...]”

13 Nimetatud määruse lisa 2 punkti I.1 alapunkt d näeb ette, et kontaktläätsede ja retsepti järgi valmistatud prillide turustamiseks on vaja vähemalt 18 ruutmeetrise pindalaga müügikohta või valmistamiskohast eraldatud ruumi. Mis puudutab töötajaid käsitlevaid tingimusi, siis sätestab selle lisa punkti I.2 alapunkt c nõude, et kasutada tuleb kontaktläätsede alal kvalifitseeritud optometrismi või silmaarsti teenuseid.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

14 Ker-Optika turustab kontaktläätsi oma veebilehe kaudu. ÁNTSZ Pécsi, Sellyei, Siklósi Kistérségi Intézete, st tervisekaitseinspektsiooni Pécsi, Sellyei, Siklósi kohalik asutus keelas 29. augusti 2008. aasta haldusotsusega Ker-Optika ülalnimetatud tegevuse.

- 15 Ker-Optika esitas selle otsuse peale vaide, ent ÆNTSZ jättis 14. novembri 2008. aasta otsusega keelu jõusse.
- 16 ÆNTSZ tugines muu hulgas tervishoiuministeeriumi määruse 7/2004 (XI.23.) säte-tele, mille järgi võib kontaktläätsi turustada üksnes meditsiinilistele abivahenditele spetsialiseerunud müügikohas või neid lõppkasutuseks koju tarnides. See määratlus ei hõlma ei nimetuselt ega esemelt Interneti teel toimuvat turustamist.
- 17 Ker-Optika vaidlustas selle otsuse, väites eelkõige, et kontaktläätsede turustamist In-terneti teel ei saa piirata elektroonilise kaubanduse seaduse § 3 lõike 1 alusel, mis tagab infoühiskonna teenuse osutaja tegutsemisvabaduse.
- 18 ÆNTSZ viitas sellega seoses direktiivi 2000/31 põhjendusele 18, millest ta järeldas, et elektroonilise kaubanduse seaduse kohaldamisala ei saa hõlmata kontaktläätsede turustamist Interneti teel. Selle põhjenduse järgi ei ole tegevused, mida juba nende olemuse tõttu ei saa teha eemalt ja elektrooniliste vahenditega, nagu patsiendi läbi-vaatust nõudev arstlik nõuanne, infoühiskonna teenused. Kontaktläätsede turustami-ne eeldab ÆNTSZ-i sõnul niisugust läbivaatust.
- 19 Eelnevat arvestades otsustas Baranya megyei bíróság kohtuasjas menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas kontaktläätsede turustamine on vaadeldav patsiendi läbivaatust nõudva arst-liku nõuandena ega kuulu seetõttu direktiivi [2000/31] kohaldamisalasse?

2. Kui kontaktläätsede turustamine ei ole vaadeldav patsiendi läbivaatust nõudva arstliku nõuandena, siis kas EÜ artiklit 30 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt kontaktläätsesid võib turustada ainult meditsiinilistele abivahenditele spetsialiseerunud müügikohas?

3. Kas EÜ artikli 28 kohase kaupade vaba liikumisega on vastuolus selline Ungari õigusnorm, mis lubab kontaktläätsesid turustada ainult meditsiinilistele abivahenditele spetsialiseerunud müügikohas?"

Eelotsuse küsimused

- 20 Eelotsuse küsimustega, mida tuleb käsitleda koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas liidu õigusega on vastuolus niisugused liikmesriigi normid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mille järgi on kontaktläätsede turustamine lubatud üksnes meditsiinilistele abivahenditele spetsialiseerunud müügikohas ja mis keelab järelikult nende turustamise Interneti teel.

- 21 Esitatud küsimustele vastamiseks on esiteks vaja tuvastada, milliseid liidu õigusnorme kohaldatakse kontaktläätsede turustamisele Interneti teel ja seejärel tuleb kindlaks määrata, kas nende sätetega on vastuolus niisugused liikmesriigi normid, nagu on kõne all põhikohtuasjas.

- 22 Seoses Interneti teel turustamisega tuleb eelkõige välja tuua järgmised asjaolud. Niisugune turustamine hõlmab esiteks müügitehingut ennast, mida iseloomustab veebis

tehtud pakkumus ja lepingu sõlmimine elektrooniliselt. Teiseks hõlmab selline turustamine müüdüd toote tarnimist (üldjuhul) kliendi elukohta. Mõnedel erijuhtudel eelneb müügile või tarnimisele kliendipoolne arstiga konsulteerimine.

Direktiiv 2000/31

- ²³ Mis puudutab esiteks müügitehingut, siis olgu alustuseks märgitud, et vastavalt direktiivi 2000/31 artikli 1 lõikele 2 ja artikli 2 punktile a ühtlustab see direktiiv teatavaid infoühiskonna teenuste (st kõik vahemaa tagant elektroonilisel teel ja teenusesaaja isikliku taotluse alusel ning tavaliselt tasu eest osutatavad teenused) kohta kehtivaid siseriiklikke õigusnorme.
- ²⁴ Nagu nähtub direktiivi 2000/31 põhjendusest 18, seisnevad infoühiskonna teenused eeskätt kaupade on-line müügis.
- ²⁵ See märkus leiab kinnitust komisjoni poolt 18. novembril 1988 esitatud direktiivi ettepaneku [KOM(1998) 586 (lõplik)] seletuskirjast, milles on täpsustatud, et infoühiskonna teenuste hulka kuuluvad kauba müügile suunatud teenused ning teenused, mis võimaldavad kauba müügile suunatud elektrooniliste tehingute tegemist veebikeskkonnas, nt interaktiivsed otsepakkumised ja e-kaubanduskeskused.

- 26 Järgmiseks olgu märgitud, et direktiivi 2000/31 põhjenduse 34 ja artikli 9 lõike 1 järgi peab iga liikmesriik süstemaatiliselt ajakohastama oma õigusakte, mis sisaldavad niisuguseid nõudeid – eelkõige vorminõudeid –, mis usutavasti võivad piirata elektrooniliste lepingute kasutamist ja mis käsitlevad kõiki etappe ja toiminguid, mida eeldab kaupade on-line müük, sh pakkumuse esitamine, läbirääkimised ja lepingu sõlmimine elektrooniliselt.
- 27 Viimaseks on paslik rõhutada, et niisuguste meditsiiniliste abivahendite nagu kontaktläätsed müük ei kuulu tegevuste hulka, mille suhtes direktiivi 2000/31 vastavalt selle artikli 1 lõikele 5 ei kohaldata.
- 28 Direktiiviga 2000/31 kooskõlastatud valdkond hõlmab järelkult liikmesriigi õigusnorme, mis keelavad kontaktläätsede müügiga seonduvad toimingud, muu hulgas näiteks pakkumuse esitamise on-line ja lepingu sõlmimise elektrooniliselt.
- 29 Mis puudutab teiseks tarnimist, siis olgu märgitud, et vastavalt direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti h alapunkti ii enda sõnastusele ei kuulu kooskõlastatud valdkonda niisuguste kaupade tarnele esitatavad nõuded, mille osas leping sõlmiti elektrooniliselt.
- 30 Liikmesriigi õigusnormid, mis käsitlevad tingimusi, millele peab vastama Internetis müüdud kauba tarnimine liikmesriigi territooriumil, ei kuulu järelkult selle direktiivi kohaldamisalasse.
- 31 Eelnevast järeldub, et kontaktläätsede tarnetingimused ei kuulu direktiivi 2000/31 kohaldamisalasse.

- 32 Kolmandaks tuleb välja selgitada, kas eespool esitatud tõdemusi mõjutab asjaolu, et kontaktläätsede müük või tarnimine võivad sõltuda kliendi eelnevast konsulteerimisest arstiga.
- 33 Nagu on selle kohta märgitud direktiivi 2000/31 põhjenduses 18, ei kuulu tegevused, mida juba nende olemuse tõttu ei saa teha eemalt ja elektrooniliste vahenditega, nagu patsiendi läbivaatust nõudev arstlik nõuanne, infoühiskonna teenuste hulka.
- 34 Seda arvestades ei kuuluks kontaktläätsede müük juhul, kui patsiendi läbivaatust nõudev arstlik nõuanne moodustab selle lahutamatu osa, niisuguse nõuande kohustuslikkuse tõttu kindlasti selle direktiivi kohaldamisalasse.
- 35 Selle kohta olgu öeldud, et kontaktläätsed puutuvad otseselt silmaga kokku ja kujutavad endast meditsiinilisi abivahendeid, mille kasutamine võib teatavil juhtudel tuua kaasa silmapõletiku või isegi püsivaid nägemiskahjustusi, kusjuures need probleemid võivad tekkida lihtsalt kontaktläätsede kandmisel. Nõuet, mille järgi tuleb eelnevalt arstiga konsulteerida, võib seega pidada põhjendatuks.
- 36 Kontaktläätsesid kanda sooviv isik võib niisiis olla kohustatud läbima ennetava kontrolli silmaarsti juures, mille jooksul selgitatakse välja, kas eksisteerib meditsiinilisi vastunäidustusi kontaktläätsede kandmisele ja teiseks määratakse kindlaks vajaliku korrigeerimise täpne suurus dioptrites.

- 37 See läbivaatus ei ole siiski kontaktläätsede müügi lahutamatu osa. Nimelt saab selle teostada müügitehingust sõltumatult, sest (mh sidevahendi abil) müük võib toimuda retsepti alusel, mille on välja kirjutanud patsiendi eelnevalt läbi vaadanud silmaarst.
- 38 Järelikult tuleb asuda seisukohale, et patsiendi läbivaatust nõudev arstlik nõuanne, millest kontaktläätsede müük võib olla sõltuvusse seatud, ei ole viimasest lahutamatu.
- 39 Ehkki on tõsi, et klient võib olla tervislikel põhjustel sunnitud läbima nii arstliku konsultatsiooni kontaktläätsede sobivuse füüsilise kontrolli eesmärgil kui ka regulaarseid silmaarsti kontrole, et teha kindlaks kontaktläätsede kandmise mõju nägemisele, toimuvad need kontrollid läätsede kasutamise ajal ehk pärast nende tarnimist. Nii ei saa neid arsti konsultatsioone siduda kontaktläätsede müügitehinguga.
- 40 Sellest järeldeb, et liikmesriigi õigusnorm, mis keelab kontaktläätsede Interneti-müügi, kuulub põhimõtteliselt direktiivi 2000/31 kohaldamisalasse.

Esmane õigus

- 41 Arvestades, et kontaktläätsede tarnetingimused ei kuulu direktiivi 2000/31 kohaldamisalasse, tuleb neid hinnates pidada silmas esmast õigust, st Euroopa Liidu toimimise lepingut.

- 42 Alustuseks on tarvis kindlaks teha, kas neid eeskirju tuleb uurida teenuste osutamise vabaduse vaatevinklist, nagu väidab Ungari valitsus, või kaupade vaba liikumise vaatevinklist, nagu paneb ette eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 43 Sellega seoses ilmneb Euroopa Kohtu praktikast esiteks, et juhul kui siseriiklik meede mõjutab nii kaupade vaba liikumist kui ka teenuste osutamise vabadust, hindab Euroopa Kohus vastavat meedet põhimõtteliselt ainult seoses ühega neist kahest põhivabadusest, tingimusel et üks neist vabadustest on teise suhtes täiesti teisejärgulise tähendusega ja neid on võimalik käsitleda koos (vt selle kohta 24. märtsi 1994. aasta otsus kohtuasjas C-275/92: Schindler, EKL 1994, lk I-1039, punkt 22, ja 26. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-20/03: Burmanjer jt, EKL 2005, lk I-4133, punkt 35).
- 44 Teisalt tuleneb 11. detsembri 2003. aasta otsusest kohtuasjas C-322/01: Deutscher Apothekerverband (EKL 2003, lk I-14887, punktid 65, 76 ja 124), et liikmesriigi meedet, mis puudutab kauba Interneti-müüki ja selle tarnimist tarbijale koju, tuleb hinnata üksnes kaupade vaba liikumise vaatepunktist ja seega ELTL artiklite 34 ja 36 alusel.
- 45 Kontaktläätsede Interneti-müügi keelavad siseriiklikud normid puudutavad järelikult müügitingimust, mis käsitleb kontaktläätsede tarnet tarbijale koju.
- 46 Neid norme hinnates tuleb järelikult silmas pidada ELTL artikleid 34 ja 36.

Kaupade vaba liikumise takistus

- 47 Väljakujunenud kohtupraktika järgi tuleb kõiki liikmesriikide kaubanduseeskirju, mis võivad otse või kaudselt, tegelikult või potentsiaalselt takistada ühendusesisest kaubandust, pidada koguseliste piirangutega samaväärse toimega meetmeteks ELTL artikli 34 tähenduses (vt eelkõige 11. juuli 1974. aasta otsus kohtuasjas 8/74: Dassonville, EKL 1974, lk 837, punkt 5, ja 10. veebruari 2009. aasta otsus kohtuasjas C-110/05: komisjon vs. Itaalia, EKL 2009, lk I-519, lk 33).
- 48 Veel nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et ELTL artiklis 34 avaldub kohustus järgida diskrimineerimiskeeldu ja teistes liikmesriikides seaduslikult toodetud ja turustatud kauba vastastikuse tunnustamise kohustust, samuti kohustust tagada ühenduse kaupade vaba pääs siseriiklikele turgudele (vt eespool viidatud kohtuotsus komisjon vs. Itaalia, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 49 Seega tuleb koguseliste impordipiirangutega samaväärse toimega meetmeteks pidada nii liikmesriigi võetud meetmeid, mille eesmärk või toime seisneb teistest liikmesriikidest pärit kaupade ebasoodsamas kohtlemises, kui ka nende kaupade suhtes nõudeid kehtestavaid õigusakte, isegi kui neid nõudeid kohaldatakse vahet tegemata kõikidele toodetele (vt eespool viidatud kohtuotsus komisjon vs. Itaalia, punktid 35 ja 37).
- 50 Sama mõiste alla kuuluvad kõik muud meetmed, mis takistavad teistest liikmesriikidest pärit kaupade pääsu liikmesriigi turule (eespool viidatud kohtuotsus komisjon vs. Itaalia, punkt 37).

- 51 Seetõttu ei saa teistest liikmesriikidest pärit toodetele teatud müügingimusi piiravate või keelavate siseriiklike sätete kohaldamine otseselt või kaudselt, tegelikult või potentsiaalselt takistada liikmesriikidevahelist kaubandust eespool viidatud kohtuotsusest Dassonville tuleneva kohtupraktika mõttes, tingimusel, et neid sätteid kohaldatakse kõikidele asjaomastele ettevõtjatele, kes tegutsevad riigi territooriumil, ning et need mõjutavad õiguslikult ja faktiliselt ühtemoodi kodumaiste ning teistest liikmesriikidest pärit toodete turustamist. Kui need tingimused on täidetud, siis sedalaadi õigusnormide kohaldamine nende kaupade müügile, mis on pärit teistest liikmesriikidest ja mis vastavad selle riigi nõuetele, ei saa takistada ega häirida nende turulepääsu rohkem kui kodumaiste kaupade puhul (vt selle kohta 24. novembri 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-267/91 ja C-268/91: Keck ja Mithouard, punktid 16 ja 17, ning eespool viidatud kohtuotsus komisjon vs. Itaalia, punkt 36).
- 52 Niisiis tuleb kindlaks teha, kas põhikohtuasjas kõne all olevad normid täidavad kaks käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis mainitud tingimust, st kas neid kohaldatakse kõikidele asjaomastele ettevõtjatele, kes tegutsevad riigi territooriumil, ning kas need mõjutavad õiguslikult ja faktiliselt ühtemoodi kodumaiste ja teistest liikmesriikidest pärit toodete turustamist.
- 53 Mis puudutab neist tingimustest esimest, siis olgu märgitud, et kõnealuseid norme kohaldatakse kõigile kontaktläätsete müügiga tegelevatele ettevõtjatele, nii et see tingimus on täidetud.
- 54 Teise tingimuse osas ei ole vaidlust küsimuses, et kontaktläätsete Interneti-müügi keeldu kohaldatakse teistest liikmesriikidest pärit kontaktläätsete suhtes, mida müüakse sisevahendi abil ja tarnitakse Ungaris elavatele tarbijatele koju. Tuleb tõdeda,

et kontaktläätsede sidevahendi abil müümise keeld võtab muudest liikmesriikidest pärit ettevõtjatelt iseäranis tõhusa vahendi oma toodete turustamiseks ja tõkestab seega arvestatavalt nende pääsu kõnesoleva liikmesriigi turule (vt analoogia alusel, mis puudutab ravimeid, eespool viidatud kohtuotsus Deutscher Apothekerverband, punkt 74).

55 Seda arvestades ei mõjuta need normid Ungari ettevõtjate ja muude liikmesriikide ettevõtjate poolset kontaktläätsede turustamist ühtemoodi.

56 Eelnevast järeldub, et kõnesolevad normid kujutavad endast ELTL artikliga 34 keelatud koguselise piiranguga samaväärse toimega meetet, v.a juhul, kui neile leidub objektiivne õigustus.

Kaupade vaba liikumise takistuse õigustatus

57 Sellist keeldu võib õigustada mõnega ELTL artiklis 36 loetletud üldistest huvidest või imperatiivsete nõuetega. Mõlemal juhul peab liikmesriigi meede olema taotletava eesmärgi saavutamiseks sobiv ega tohi minna kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus komisjon vs. Itaalia, punkt 59 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 58 Kui kõnealune meede kuulub rahvatervise valdkonda, tuleb arvestada esiteks asjaolu, et inimeste elu ja tervis on aluslepinguga kaitstud hüvede ja huvide hulgas esikohal ning teiseks seda, et liikmesriigid võivad otsustada, millisel tasemel nad kavatsevad rahvatervise kaitse tagada ja kuidas selline tase saavutatakse. Kuna see tase võib liikmesriigiti varieeruda, tuleb tunnustada liikmesriikide kaalutlusruumi olemasolu (vt 1. juuni 2010. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-570/07 ja C-571/07: Blanco Pérez ja Chao Gómez, EKL 2010, lk I-4629, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 59 Kõnesoleval juhul käsitleb Ungari valitsuse esitatud õigustus vajadust tagada kontaktläätsede kasutajate tervise kaitse. See õigustus vastab seega ELTL artiklis 36 toodud rahvatervise kaitse kaalutlustele, millega saab põhjendada kaupade vaba liikumise takistust.
- 60 Järelikult tuleb kontrollida, kas põhikohtuasjas kõne all olevad normid on taotletava eesmärgi saavutamiseks sobivad.
- 61 Sellega seoses väidavad Ungari ja Hispaania valitsus, et kliente tuleb kontaktläätsede tarne korral kohustada neid välja võtma spetsiaalsetes müügikohtades, sest neil peab olema võimalus pöörduda optometri sti poole, et see teostaks vajaliku kontrolli ja annaks kliendile juhiseid kontaktläätsede kandmise osas.
- 62 Selle kohta olgu meenutatud, et nagu sai märgitud ka käesoleva kohtuotsuse punktis 35, võib pelk kontaktläätsede kandmine teatavil juhtudel tuua kaasa silmapõletiku või isegi püsivaid nägemiskahjustusi.

- 63 Arvestades sellest tekkivat ohtu rahvatervisele, võib liikmesriik nõuda, et kontaktläätsede tarnimisega tegeleksid kvalifitseeritud töötajad, kes juhiks kliendi tähelepanu ohtudele, teostaks kliendi läbivaatuse ja ütleks, kas viimasele on kontaktläätsede kandmine näidustatud või mitte, suunates huvitatud isiku vajadusel silmaarsti vastuvõtule. Mainitud ohtude tõttu võib liikmesriik samuti nõuda, et juhtudel, kui kontaktläätsede kandmisele ei esine vastunäidustusi, määraks kvalifitseeritud töötaja kindlaks, mis tüüpi kontaktläätsed on isikule sobivaimad, kontrolliks kontaktläätsede asendit kliendi silmas ja jagaks viimasele teavet nende korrektse kasutamise ja hooldamise kohta (vt selle kohta 25. mai 1993. aasta otsus kohtuasjas C-271/92: LPO, EKL 1993, lk I-2899, punkt 11).
- 64 Pöördumine kvalifitseeritud optometriisti poole ja tema teenuste kasutamine ei kõrvalda küll täielikult kontaktläätsede kasutajaid varitsevaid riske, ent neist on abi mainitud riskide maandamisel. Põhikohtuasjas kõne all olevad normid, mis lubavad kontaktläätsesid tarnida üksnes niisuguse optometriisti teenuseid pakkuvatel optika-kauplustel, on seega sobivad, et saavutada kontaktläätsede kasutajate tervise kaitse eesmärk.
- 65 Lisaks on siiski veel vaja, et need normid ei läheks kaugemale, kui on vajalik selle eesmärgi saavutamiseks, st et ei oleks vahendeid, mis riivavad kaupade vaba liikumist vähem.
- 66 Mis puudutab esiteks nõuet, et klient peab olema müügikohas isiklikult kohal, et optometrist saaks tema nägemist kontrollida, siis tuleb ühelt poolt märkida, et tavaliselt teevad ennetava üldkontrolli ära silmaarstid, kes tegutsevad väljaspool optikakauplusi.

- 67 Teisalt ei võimalda miski Euroopa Kohtul tõdeda, et põhikohtuasjas kõne all olevad normid kohustaksid optometrismi rakendama kontaktläätsede tarnimisel iga kord ennetavat kontrolli või nõudma eelnevat arsti konsultatsiooni või kohaldama tarnimise suhtes neid nõudeid kontaktläätsede järgmiste tarnete suhtes samale kliendile.
- 68 Niisugust läbivaatust ja konsultatsiooni tuleb seega pidada vabatahtlikuks, see toimub põhimõtteliselt iga kontaktläätsede kasutaja omal vastutusel, kusjuures optometrismi ülesanne on sellisel juhtumil kasutajaid nõustada.
- 69 Kliente saab samaväärselt nõustada enne kontaktläätsede tarnimist, nende Interneti teel turustamise raames, nt asjaomasel veebilehel olevate interaktiivsete elementide abil, mida klient on kohustatud enne kontaktläätsede ostmist kasutama (vt selle kohta ravimite Interneti teel turustamist puudutav eespool viidatud kohtuotsus Deutscher Apothekerverband, punkt 114).
- 70 Teiseks võib liikmesriik muidugi nõuda, nagu on märgitud ka käesoleva kohtuotsuse punktis 63, et kõige sobivama kontaktläätsede tüübi määraks kindlaks optometrist, kusjuures viimane oleks sel puhul kohustatud kontrollima kontaktläätsede asendit kliendi silmas ja jagama viimasele teavet nende korrektse kasutamise ja hooldamise kohta.
- 71 Siiski on alust märkida, et need teenused on kohustuslikud vaid kontaktläätsede esmakordsel tarnimisel. Edasistel tarnimistel ei ole üldreeglina vaja kliendile taolisi

teenuseid pakkuda. Piisab sellest, kui klient annab müüjale teada, mis tüüpi kontaktläätsed talle esimesel tarnimisel üle anti, milliste omadustega on need, vajadusel silmaarsti kohandatud kontaktläätsed, kui viimane väljastas uue retsepti, mis võtab arvesse muutust kliendi nägemises.

72 Kolmandaks saab juhul, kui kontaktläätsede pikaajalisel kasutamisel on vaja täiendavat teavet ja nõu, seda kliendile anda ka varustaja veebilehel olevate interaktiivsete elementide kaudu.

73 Lisaks võib liikmesriik kehtestada huvitatud ettevõtjatele kohustuse anda kliendile võimalus konsulteerida kvalifitseeritud optometristiga, kes annab talle vahemaa tagant teavet ja personaalset nõu seoses kontaktläätsede kasutamise ja hooldamisega. Teabe ja nõu andmisega vahemaa tagant võib kaasneda ka eeliseid, sest see võimaldab kontaktläätsede kasutajal sõnastada oma küsimused läbimõeldult ning eesmärgistatult ja ilma, et tal tarvitseks oma asukohast lahkuda (vt selle kohta ravimite Interneti teel turustamist puudutav eespool viidatud kohtuotsus Deutscher Apothekerverband, punkt 113).

74 Eelnevast tuleneb, et kontaktläätsede kasutajate tervise kaitse eesmärk on saavutatav vähem piiravate meetmetega, kui need, mis on ette nähtud põhikohtuasjas kõne all olevates normides, näiteks kohaldades teatavaid piiranguid üksnes kontaktläätsede esmakordsel tarnimisel ja kohustades huvitatud ettevõtjaid pakkuma kliendile kvalifitseeritud optometristiga konsulteerimise võimalust.

- 75 Kui liikmesriik võtab vastu niisugused normid nagu põhikohtuasjas, ületab ta järelikult käesoleva kohtuotsuse punktis 58 mainitud hindamisruumi piire ja nende normide osas tuleb seega leida, et need lähevad kaugemale, kui on vajalik kõnealuse eesmärgi saavutamiseks.
- 76 Sama põhjenduse alusel ei saa neid norme osas, milles need näevad ette keelu turustada kontaktläätseid Interneti teel, pidada proportsionaalseks rahvatervise kaitse eesmärgiga direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 mõttes.
- 77 Eelnevat arvestades tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele vastata, et kontaktläätsede turustamist käsitlevad liikmesriigi õigusnormid kuuluvad direktiivi 2000/31 kohaldamisalasse, kui need puudutavad kontaktläätsede Interneti-müüki; kontaktläätsede tarnimist käsitlevad liikmesriigi õigusnormid seevastu kõnealuse direktiivi kohaldamisalasse ei kuulu.
- 78 ELTL artikleid 34 ja 36 ning direktiivi 2000/31 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille järgi on kontaktläätsede turustamine lubatud üksnes meditsiinilistele abivahenditele spetsialiseerunud müügikohas.

Kohtukulud

- 79 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Kontaktläätsede turustamist käsitlevad liikmesriigi õigusnormid kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) kohaldamisalasse, kui need puudutavad kontaktläätsede Interneti-müüki. Kontaktläätsede tarnimist käsitlevad liikmesriigi õigusnormid seevastu kõnealuse direktiivi kohaldamisalasse ei kuulu.

ELTL artikleid 34 ja 36 ning direktiivi 2000/31 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mille järgi on kontaktläätsede turustamine lubatud üksnes meditsiinilistele abivahenditele spetsialiseerunud müügikohas.

Allkirjad